

HAALBAAR BETAALBAAR BOUWEN ONDERNEMEN

Verkiezingsmemorandum 2024

Maria-Theresialaan 35
1800 Vilvoorde

t 02 588 11 00

info@bouwunie.be

V.U. Jean-Pierre Waeytens, gedelegeerd bestuurder

f in X @ WWW.BOUWUNIE.BE

Onze wereld is in volle evolutie. De uitdagingen waarvoor we staan zijn groot. De klimaatverandering, energietransitie, digitalisering, automatisering, artificiële intelligentie ... hebben impact op diverse facetten van ons leven. De manier waarop we leven, werken, wonen, bouwen, ons verwarmen en ons verplaatsen, verandert. Het moet duurzamer en efficiënter. Ambitieuze doelstellingen en investeringen zijn broodnodig, en tegelijkertijd moeten we realistisch blijven, en de haalbaarheid en betaalbaarheid van deze plannen niet uit het oog verliezen.

De rol van de bouw in deze uitdagende evoluties is niet te onderschatten. En dus ook niet die van de Vlaamse bouwkmo's die lokaal verankerd zijn, hier belastingen betalen en voor werkgelegenheid zorgen.

Het moet dan ook mogelijk zijn voor de bouw en de bouwbedrijven om die rol volwaardig op te nemen. Daartoe formuleert Bouwunie concrete beleidsvoorstellen, gegroepeerd in vier belangrijke speerpunten.

01
ZORG VOOR EEN
KMO-VRIENDELIJK
BOUWONDERNEMERSKLIMAAT
MINDER REGELS
EN MEER EFFICIËNTIE,
OP EEN EERLIJK SPEELVELD

02
MAAK BOUWEN EN
RENOVEREN BETER
HAALBAAR EN BETAALBAAR

03
INVESTEER IN MENSEN
IN HUN KENNIS EN VAARDIGHEDEN
DE BOUW HEEFT NOOD
AAN MEER EN BETER
GESCHOOLDE WERKKRACHTEN

04
VERSTERK EN ONDERSTEUN
DE BOUWONDERNEMERS
IN DE TRANSITIE NAAR EEN
MODERNE, DIGITALE EN
DUURZAME ECONOMIE

INHOUDSOPGAVE

01	Naar een bouwkmo-vriendelijk ondernemersklimaat	8
1.1	Kmo-vriendelijke overheidsopdrachten	10
	Correcte budgettering en raming	10
	Splits opdrachten in percelen (waar wenselijk en mogelijk)	11
	Creëer aanbod voor kmo's	11
	Informeer potentiële inschrijvers	11
	Kies het juiste gunningscriterium	11
	Zinnvolle selectiecriteria	12
1.2	Minder regels, meer efficiëntie	13
1.3	Eerlijk en gelijk speelveld	16
	Strijd tegen oneerlijke concurrentie	16
	Sociale dumping aanpakken	17
1.4	Bewaak de kwaliteit in de bouw	18
	Verstreng de toegang tot het beroep	18
	Pak misbruiken aan	18
	Bescherm consumenten, maar hou het realistisch	19
1.5	Een betere bescherming tegen wanbetalers	20
	Blokkeer het bedrag en respecteer betalingstermijnen	20
	Geef hypothecaire lening pas vrij na betalingsbewijzen	20
	Breid het betalingsbevel B2B uit naar consumenten B2C	20
02	Naar haalbaar en betaalbaar bouwen en renoveren	22
2.1	Nood aan een ambitieus steunpakket	24
2.2	Duidelijk en rechtszeker kader	26
2.3	Andere belangrijke aandachtspunten	28

03	Naar meer geschikte mensen in de bouwsector	30
3.1	Meer mensen aan de slag in de bouwsector	32
	Significante lastenverlaging en intrede-premie	32
	De overheid als belangrijke partner	32
3.2	Actuele opleidingen voor huidige en toekomstige medewerkers	33
	Voldoende praktijkervaring stimuleren	33
	Betaalbare opleidingen	33
	Uitbreiding duaal leren	34
	Versnelde aanpassing leerplannen	34
3.3	Een moderne arbeidswet	35
	Meer en flexibel werken zonder meerkost	35
	Samenwerken met freelancers mogelijk maken	36
	Flexibeler gepensioneerden inschakelen	37
	Fietsleasing mogelijk maken voor arbeiders	37
	Goedkopere uitzendarbeid	37
	Korte opzegtermijnen	37
04	Naar een moderne, digitale en duurzame economie	38
4.1	Digitaliseren mét meerwaarde	40
4.2	Circulair bouwen als gamechanger	41
	Over Bouwunie	42

01

**NAAR EEN
BOUWKMO-
VRIENDELIJK
ONDERNEMERS
-KLIMAAT**

Administratieve rompslomp beperken en 'regulitis' vermijden, blijven voor bouwondernemers traditioneel erg belangrijk. Meer nog, ze beschouwen dit als een vorm van respect voor het ondernemerschap.

Een kmo-vriendelijk bouwondernemersklimaat betekent ook kmo's een betere toegang geven tot overheidsopdrachten, de kwaliteit van de bouwsector bewaken, oneerlijke concurrentie uitsluiten en bouwbedrijven wapenen tegen betalingsproblemen.

1.1

KMO-VRIENDELIJKE OVERHEIDSOPDRACHTEN

Vlaanderen en België hebben jarenlang té weinig geïnvesteerd. We hebben een inhaalbeweging nodig, om onze infrastructuur up-to-date te maken, om onze woningen en gebouwen te moderniseren en klimaatrobuust te maken én om een duurzame economische groei te verzekeren.

De diverse overheden in ons land, van lokaal tot federaal, moeten voldoende en dus meer dan nu het geval is, investeren in de aanleg en in het verbeteren en opschalen van de bestaande infrastructuur, maar zeker ook in het onderhoud ervan.

Onderzoek wijst uit dat 24% van de Belgische overheidsopdrachten naar buitenlandse ondernemingen gaat, terwijl het Europese gemiddelde 4% bedraagt. Hou je rekening met de indirecte gunningen, dan loopt het Belgische percentage op tot 42%. In Nederland en Duitsland is dat maar 21% en 14%. Ook met de toegang van kmo's tot overheidsopdrachten hinkt België achterop. Dat moet dus beter. Lokale bedrijven die hier belastingen betalen en plaatselijke werkgelegenheid creëren moeten voorrang krijgen.

Bouwunie werkte voor aanbestedende overheden volgende aandachtspunten uit:

Correcte budgettering en raming

Al te veel overheidsopdrachten worden finaal, na het volgen van een gunningsprocedure, niet gegund en gesloten. Grootste reden? Een te krappe raming waardoor quasi alle inschrijvers erboven zitten.

Bouwunie roept op tot correct huiswerk: een actuele en realistische budgettering op basis van de hedendaagse bouwkost, moet ertoe leiden dat gunningsprocedures wel degelijk uitmonden in de gunning en realisatie van de overheidsopdracht.

Uiteraard en hiermee samenhangend is het ook van belang dat overheden de wettelijke en contractuele betalingstermijnen naleven.

Splits opdrachten in percelen (waar wenselijk en mogelijk)

De wetgeving overheidsopdrachten besteedt weliswaar aandacht aan de verdeling van opdrachten in percelen, maar is op dat vlak onvoldoende daadkrachtig. Een overheid kan beslissen - en dus niet moet!- om de opdracht te plaatsen in de vorm van afzonderlijke percelen. Enkel bij Europees bekendgemaakte opdrachten moet de aanbesteder de verdeling in percelen 'in overweging nemen'. Kiest hij niet voor een verdeling in percelen, dan moet de aanbesteder dit motiveren.

Bouwunie vraagt een perceelsdwang en minstens een verplichte in overwegingneming voor alle overheidsopdrachten.

Creëer aanbod voor kmo's

Als de overheid een grote opdracht omwille van schaalvoordelen toewijst aan één of een paar erg grote spelers, moet ze er ook voor zorgen dat niet grotendeels buitenlandse onderaannemers voor de uitvoering instaan.

Bouwunie vraagt een regeling om altijd een deel van omvangrijke overheidsprojecten te laten uitvoeren door lokale kmo's.

Informeer potentiële inschrijvers

Organiseer informatiesessies om potentiële inschrijvers (aannemers) warm te maken, zogenaamde '*meet your buyer*'-sessies. Daarop kan een aanbestedende overheid zichzelf voorstellen en aankondigen welke soort werken zij wenst in te kopen in de toekomst.

Kies het juiste gunningscriterium

Aannemers kiezen meestal aanbesteding op basis van de laagste prijs. Toch voor '*off the shelf*'-beschikbare oplossingen. Meer gunningscriteria betekenen meer werk. En tijd is geld. De aannemer moet meer huiswerk maken,

meer verklaringen afleveren, nota's en plannen van aanpak, bewijsstukken en attesteringen. En dit 'nog maar' in het offerte-stadium, dus zonder enige zekerheid dat de opdracht naar hem gaat.

Bouwunie roept op: zomaar voor alle aanbestedingen grijpen naar de 'beste prijs-kwaliteit-verhouding' is ongenueanceerd. Dit moet én weloverwogen gebeuren én een meerwaarde bieden voor de opdracht.

Zinnvolle selectiecriteria

De overheid moet waken over de maximale mededinging tussen bedrijven. Als ze een opdracht zodanig in de markt zet dat maar een beperkt aantal bedrijven een exclusief speelveld krijgen, dan geeft ze kmo's geen kans. Te vaak vraagt een overheid dat een bedrijf naast de erkenning als aannemer nog aan extra selectiecriteria voldoet. Welke relevante informatie is ze zinnens te beoordelen als ze een jaarrekening of een specifiek model van bankverklaring opvraagt? Welke concrete voordelen of toegevoegde waarde bieden deze stukken?

Bouwunie is van oordeel dat in de meeste gevallen een erkenning als aannemer volstaat.

1.2 MINDER REGELS, MEER EFFICIËNTIE

De ondernemers vragen een effectieve en efficiënte aanpak van de administratieve overlast en een reglementering op maat van de kmo. Zij hebben geen bataljon aan administratieve medewerkers of juristen om de overvloed aan complexe regels op te volgen. Hoe? Door een betere uitwisseling van gegevens, digitalisering van gegevens en documenten waar het wenselijk en mogelijk is, en het schrappen of aanpassen van nutteloze en onwerkbare regels en wetten.

Bouwunie herhaalt haar stelregel. Voer je een nieuwe regel of verplichting in, schaf dan twee bestaande af. Zo verlicht je de overlast voor ondernemers effectief.

Bouwunie doet een aantal voorstellen:

- ▶ Bouwbedrijven mogen alle sociale documenten digitaal beschikbaar houden en moeten die dus niet langer op papier meenemen of meegeven naar hun werven.
- ▶ Voor de hoofdelijke aansprakelijkheid lonen zijn er nog altijd twee regelingen. Dit is onzinnig. Bouwunie werkte samen met de sociale partners van de bouwsector en de huidige regering een volwaardig alternatief uit. Dit vertrekt van een databank waarin aannemers hun onderaannemers kunnen controleren op sancties over loonverplichtingen. De hoofdaannemer doet de check van zijn directe onderaannemers bij het tekenen van het contract en bij de start van de werken. Onderaannemers doen dat op hun beurt voor hun directe onderaannemers. In het voorstel controleren aannemers dus altijd hun rechtstreekse contractant. Als ze vaststellen dat er sancties over loonverplichtingen zijn, doen ze de verplichte inhouding en doorstorting en zijn ze verlost van hun aansprakelijkheid. De hoofdelijke aansprakelijkheid voor lonen moet beperkt blijven tussen de twee contracterende partijen en mag in geen geval een ketenaansprakelijkheid zijn.

- ▶ Veiligheid is nodig op het terrein, niet op papier. De inspectiediensten beperken zich nu al te vaak tot het louter nakijken of alle papieren en administratie in orde zijn. Maar het is de reële situatie op het terrein die telt. Bouwunie wil inzetten op informatie, advies en begeleiding door de inspectiediensten en Constructiv, het sectorfonds voor de bouw, om zo de veiligheid en het welzijn op bouwerven te verhogen.
- ▶ Leg particulieren zelfde normen op als aannemers. Aannemers zijn verplicht om bij bouw-, sloop- en infrastructuurwerken de stofemissies zo laag mogelijk te houden. Bedoeling is om het fijn stof dat bij werken vrijkomt, te verminderen en de overlast voor omwonenden te beperken. Een gelijkaardige regeling is er voor geluidshinder. Om het vrijkomen van asbestvezels te verhinderen, moeten aannemers tal van maatregelen nemen. Activiteiten uitgevoerd door een particulier vallen niet onder het toepassingsgebied van deze normeringen. Dat is niet logisch. Ook in de private sfeer zijn maatregelen nodig.
- ▶ Geen bijkomende regels bodemgebruik. Er zijn al veel regels rond grondverzet, saneringen en bemalingen die opleggen wat kan en niet kan op, in en met bodem(materiaal). Extra regelgeving rond bodemgebruik in de brede betekenis van het woord zorgt ervoor dat het onmogelijk wordt om nog op of in de grond te bouwen. Bouwunie vraagt om te kijken naar wat echt nefaste invloed heeft en wat niet. Om rekening te houden met realistische gradaties in emissies en effecten. Om in te zetten op het 'laaghangend fruit' dat veel effect heeft, eerder dan op dure grote ingrepen die verhoudingsgewijs weinig effect hebben. En om te zoeken naar meer betaalbare alternatieven.
- ▶ Een aangepaste opleiding voor verwijderen van hechtgebonden asbest. Voor de verwijdering van hechtgebonden asbest via de methode van de eenvoudige handelingen is het volgen van een opleiding van acht uur, het gebruik van de correcte beschermingsmiddelen en het toepassen van de juiste uitvoeringstechniek voldoende. Een complexe certificatie is en blijft niet nodig. Pas de opleiding wel aan opdat die inhoudelijk voldoende variatie bevat.

Zo vermijd je dat dezelfde mensen elk jaar dezelfde info krijgen. Voorzie ook een aanzienlijk praktijkgedeelte, bv. de helft theorie en de helft praktijk.

- ▶ Bouwunie kant zich tegen een uitbreiding van de kilometerheffing naar voertuigen van minder dan 3,5 ton.
- ▶ Bouwunie bepleit een volledige tachograafvrijstelling voor alle voertuigen van meer dan 3,5 ton in de bouwsector. Ook een tachograafverplichting voor voertuigen onder de 3,5 ton is niet opportuun in de bouw.
- ▶ Rijbewijs B: trek de grens van 3,5 ton op.
- ▶ Geen volledige afschaffing van het ziektebriefje. Absenteïsme kost werkgevers handenvol geld en stuurt de werkplanning in de war. Om onterechte afwezigheden of misbruiken te vermijden, zien de bouwwerkgevers een volledige afschaffing van het ziektebriefje niet zitten. Werkgevers moeten altijd een ziektebriefje kunnen vragen. Bouwunie roept in dit kader ook op om al te gemakkelijk ziektebriefjes schrijvende dokters méér en beter te controleren.

1.3

EERLIJK EN GELIJK SPEELVELD

De bouwsector lijdt zwaar onder de deloyale concurrentie. Van buitenlandse ondernemingen, maar ook van bedrijven en personen die de regels aan hun laars lappen of personeel tewerkstellen aan dumpingprijzen. En evengoed van fenomenen als bijklussers en zogenaamde vriendendiensten.

Onerlijke concurrentie - in al zijn vormen - is een ware pest. Met name voor de bouwbedrijven die het spel wel eerlijk spelen. Sociale dumping en fraude moeten streng aangepakt worden. De bouwondernemers willen gelijke wapens, gelijke regels en plichten. Een duidelijke en eenvoudige wetgeving, en een efficiënt opsporen van fraude en misbruiken zijn nodig!

Strijd tegen oneerlijke concurrentie

Gelijk loon voor gelijk werk op dezelfde werkplek is eerlijk en rechtvaardig. En voor Bouwunie het minimum minimorum. Want ook met een gelijke beloning blijven gedetacheerde werknemers uit Midden- en Oost-Europese landen goedkoper omdat ze daar lagere sociale zekerheidsbijdragen betalen.

Bouwunie stelt daarom het volgende voor:

- ▶ Een versterking van de lastenverlaging op ploegenarbeid in de bouw.
- ▶ In afwachting van een harmonisering van de sociale zekerheidsbijdrage in de EU: inning van de sociale zekerheidsbijdrage in het werkland met doorstorting naar het thuisland (let op: dit impliceert niet de onderwerping aan de sociale zekerheid in het werkland!).
- ▶ Het effectief innen van de sociale bijdragen van álle zelfstandigen om frauduleuze situaties te vermijden zoals de talrijke voorbeelden van buitenlanders die hier tijdelijk zelfstandig zijn maar hun bijdragen niet betalen en daar ongestraft mee weg komen.

Sociale dumping aanpakken

De concurrentie van en met goedkopere buitenlanders ontwricht de bouwsector.

Wat is nodig?

- ▶ Een databank van buitenlandse bedrijven met een “rood” of “groen” licht. Opdrachtgevers kunnen zo gemakkelijk controleren of ze in zee gaan met een gekend bedrijf dat in het thuisland in regel is met de wet- en regelgeving.
- ▶ De correcte invulling van de dubbelbelastingverdragen (o.a. van de 183-dagen-regel) zodat de fiscus de verplichte bedrijfsvoorheffing die in België verschuldigd is, correct kan innen. Neem buitenlandse bedrijven die de bedrijfsvoorheffing niet of niet op tijd betalen op in de fiscale databank ‘check inhoudingsplicht’.
- ▶ Het effectief toepassen van het subsidiariteitsbeginsel voor de strijd tegen sociale dumping en sociale fraude. Zo krijgen onze eigen inspectiediensten alle mogelijke bevoegdheden (zoals ze die hebben bij Belgische werkgevers en werknemers) om zij die zich in België bezondigen aan fraude of sociale dumping aan te pakken en te sanctioneren.
- ▶ Opdrachtgevende besturen en de (sociale) inspectiediensten moeten bij openbare aanbestedingen de wettelijke bevoegdheid krijgen om de beperking van de onderaannemingsketen te controleren en desgevallend te sanctioneren.

1.4

BEWAAK DE KWALITEIT IN DE BOUW

De bouw is een mooie sector, maar enkele rotte appels bezoedelen nog al te vaak zijn imago. De overheid kan en moet de kwaliteit van wie actief is in de bouw mee bewaken. Met duidelijke regels over de toegang tot het beroep, een effectieve aanpak van misbruiken en een realistische consumentenbescherming.

Verstreng de toegang tot het beroep

Vlaanderen schafte de vestigingsreglementering af. Een minimum aan beroeps- en ondernemerskennis is evenwel absoluut noodzakelijk in de bouwsector.

Consumenten kunnen vandaag op geen enkele manier controleren of iemand over die kennis beschikt.

Bouwunie vraagt:

- ▶ De invoering van een moderne reglementering die consumenten en de bouwsector beschermt. In afwachting moet de Vlaamse regering volop inzetten op sensibilisering en opleiding. Nu krijg je het signaal dat je zonder kennis van zaken kan starten en succesvol een bedrijf kan uitbouwen.
- ▶ Een strenger beroepsverbod na herhaaldelijk faillissement. Toont iemand aan écht geen kaas te hebben gegeten van bouw-bedrijfsmanagement, gaat die na meerdere pogingen telkens failliet met een schuldenberg als gevolg, dan hoort die niet thuis in onze sector.

Pak misbruiken aan

Nu zijn nog te veel malafide figuren, de naam 'aannemer' onwaardig, onbestraft actief in de bouwsector. De bestaande wet- en regelgeving (bv. de Wet Breyne) effectief toepassen én controleren, verhelpt volgens Bouwunie al veel. Meer gerichte controles, door datamining en hulp van de sector, zijn ook welkom.

Bescherm consumenten, maar hou het realistisch

Bouwunie neemt actief deel aan het overleg om bouwproblemen te vermijden, maar vraagt om realistisch te blijven. We moeten zoeken naar een evenwicht tussen rechten en plichten van beide partijen, van ondernemers en van klanten.

Bouwunie bepleit het volgende:

- ▶ Doe aan 'consumenten-opvoeding' en wijs de-responsabilisering af. Spoor consumenten aan om de beschikbare informatie over aannemers effectief te raadplegen alvorens ze met iemand in zee gaan. Bekijk de bedrijfsgegevens in de Kruispuntbank Ondernemingen: staan er wel bouwactiviteiten vermeld voor dit ondernemingsnummer? En ga na of de aannemer al dan niet schulden heeft op www.checkinhoudingsplicht.be. Parameters als een schimmig postbusadres, de druk om snel te contracteren, lage prijzen, een beperkte vindbaarheid of zichtbaarheid en de vraag naar grote voorschotten zouden een alarmbel moeten doen afgaan bij potentiële klanten.

Banken en notarissen hebben zeker ook een rol te vervullen in het goed en volledig informeren van hun klanten.

- ▶ Doe niet aan goldplating bij de omzetting van EU-richtlijnen zoals de garantieregeling of de omkering van de bewijslast. Want dat zorgt voor een concurrentienadeel voor de Belgische bedrijven ten opzichte van ondernemingen uit andere lidstaten.
- ▶ Geef bouwondernemers een sterker verhaalrecht richting hun leverancier wanneer het gaat om problemen met bepaalde producten.
- ▶ Zet als economische inspectiedienst in de eerste plaats in op de cowboys, niet op het 'laaghangend fruit', namelijk de aannemers die te goeder trouw zijn.

1.5 EEN BETERE BESCHERMING TEGEN WANBETALERS

Facturen betaald krijgen, is een oud zeer in de aannemingssector. 7 op 10 bouwbedrijven heeft last van slechte betalers, van klanten die te laat, onvoldoende of niet betalen. En deze betalingsproblemen zijn de jongste jaren nog vergroot.

Met de volgende syndicale strijdpunten wil Bouwunie de rechtspositie van aannemers verbeteren.

Blokkeer het bedrag voor aanbestede werken en respecteer betalingstermijnen

De overheid moet bij het aanbesteden van werken meteen het daarvoor te betalen bedrag reserveren en daarbij een bepaalde marge incalculeren. Deze marge houdt rekening met bijvoorbeeld prijsherzieningen of wijzigingen door de opdrachtgever (meerwerken). Het gereserveerde bedrag laat de overheid toe de aannemer tijdig en correct te betalen.

Geef hypothecaire lening pas vrij na betalingsbewijzen

Klanten lenen geld om (ver)bouwingwerken te laten uitvoeren. Maar vandaag hebben aannemers geen automatische zekerheid dat die klanten hen betalen met dit kredietbedrag. Daarom moeten banken de opgevraagde schijven van hypothecaire kredieten rechtstreeks aan de aannemer uitbetalen. Dat kan door in de krediet-overeenkomst zelf een contractueel voorrecht ten voordele van de aannemer te voorzien. Sommige kredietinstellingen doen dit al, maar niet allemaal en niet altijd.

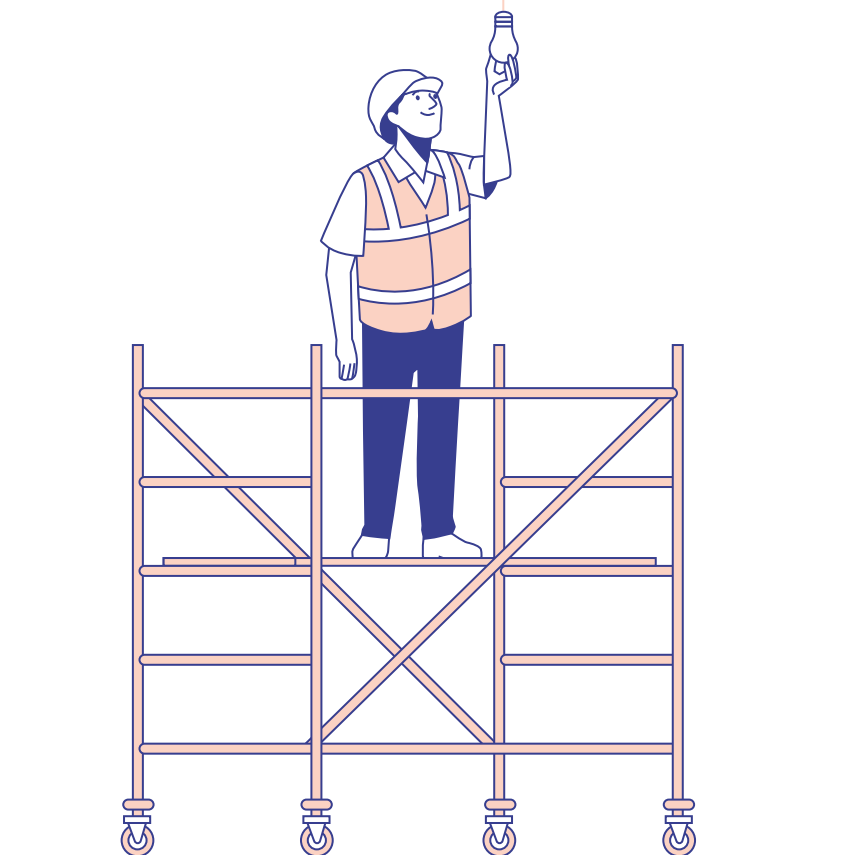
Bouwunie vraagt om dit systeem verplicht te maken.

Breid het betalingsbevel B2B uit naar consumenten B2C

Wanbetalers voor de rechter dagen is tijd- en geldrovend. Met het snelle en eenvoudige 'betalingsbevel' voor onbetwiste schuldvorderingen, kunnen

aannemers vlugger aan hun geld raken. Na tussenkomst van een advocaat en gerechtsdeurwaarder, krijgen ze sneller dan vroeger een uitvoerbare titel (lees: een document, met daarin de dwingende verplichting tot betaling).

Bouwunie vraagt de wetgever om hier dan ook om snel zijn huiswerk te vervolmaken.

02

**NAAR
HAALBAAR EN
BETAALBAAR
BOUWEN EN
RENOVEREN**

Het woningpatrimonium in België is verouderd, voldoet al te vaak niet aan de moderne comfort- en energieprestatie-eisen en is bovendien ontoereikend om de verwachte bevolkingsaan groei en -samenstelling op te vangen. Bijkomende comfortabele, gezonde, energiezuinige, klimaatrobuuste maar ook betaalbare woningen zijn nodig.

Een ambitieus steunpakket stimuleert de bouw, de sloop en heropbouw en de grondige renovatie van woningen. Essentiële voorwaarden om te kunnen bouwen, zijn de aanwezigheid van bouwgronden, eenvoudige bouw- en verbouwregels en de snelle toekenning van bouwaanvragen. Deze verdienen dus de nodige aandacht.

2.1

NOOD AAN EEN AMBITIEUS STEUNPAKKET

Duurzamer wonen is nodig, maar de betaalbaarheid is gedaald. Bouwheren hebben nood aan leningen, premies en een juist fiscaal kader om renovaties, vernieuwbouw en nieuwbouw te stimuleren.

Sloop- en heropbouw

Vaak is het beter een al te slechte woning te slopen en een nieuwe te bouwen in plaats van ze te renoveren. Bouwunie vraagt om snel werk te maken van een definitieve veralgemening van het verlaagde btw-tarief van 6% voor sloop en heropbouw in heel België.

Belastingvoordeel voor bouw- en renovatiewerken

Om mensen over de streep te trekken om te investeren in hun woning en daarvoor een beroep te doen op reguliere bouwbedrijven, vraagt Bouwunie om een belastingvoordeel toe te kennen aan wie bouw- en renovatiewerken aan zijn of haar woning laat uitvoeren. Concreet, om 15 procent van alle bouwuitgaven en investeringen aftrekbaar te maken van het belastbaar inkomen, met een plafond van 7.000 euro per jaar en aan de hand van officiële facturen. Voor energiebesparende uitgaven kan dat plafond verhoogd worden tot 9.000 euro. Particulieren kunnen zo een belastingbesparing realiseren van 3.500 euro voor gewone investeringen tot 4.500 euro voor energiebesparende uitgaven, per jaar dat dit belastingvoordeel geldt.

Renovatie- en andere premies

Renovatie- en andere premies blijven nodig met als doel de energieprestaties van een woning te verbeteren. Maar ook om de kwaliteit in haar geheel en het wooncomfort te verhogen.

Verleng de huidige premies voor warmtepompen, zonneboilers en -panelen in 2024 en verder. Breid ze ook uit. Want vaak moet je extra kosten maken om bijvoorbeeld

een warmtepomp te plaatsen: breekwerk, een ander of aangepast afgiftesysteem en zonnepanelen.

Van belang is dat premies en andere voordelen enkel gaan naar wie werken laat uitvoeren door een aannemer die vrij is van sociale en fiscale schulden. Als de overheid belastinggeld geeft om een woning aan te passen, dan moeten die gelden ook goed besteed zijn.

Vlaamse woonlening

Voorzie voldoende budget voor de Vlaamse woonlening en kort de beslissingsperiode drastisch in.

Extra sociale woningen

Voorzie voldoende middelen voor de bouw van extra sociale woningen én voor de renovatie van bestaande sociale woningen zodat ook die voldoen aan de eisen inzake energie-efficiëntie en modern wooncomfort.

2.2

DUIDELIJK EN RECHTSZEKER KADER

Bouwondernemers en consumenten moeten weten waaraan ze toe zijn. Juridische duidelijkheid is van belang. Ook moet bouwen en verbouwen mogelijk zijn. Een aanpassing van de Natuurherstelwet en het Appartementsrecht dringt zich op.

Juridische duidelijkheid

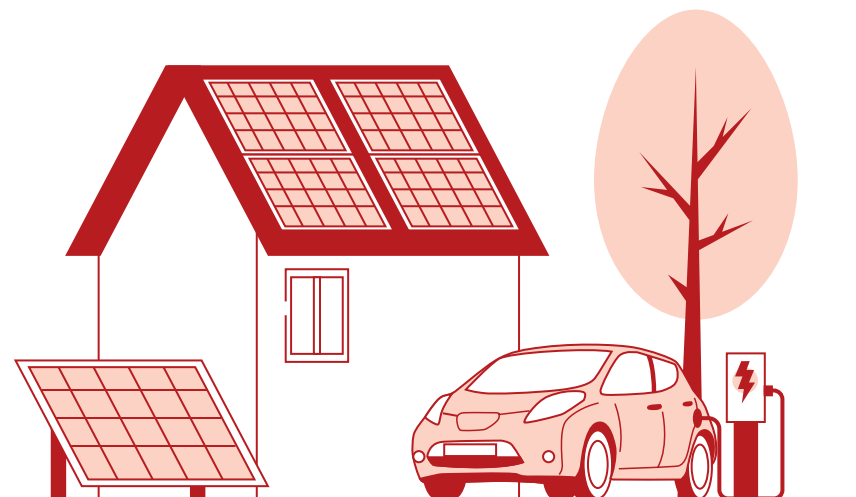
- ▶ Bouwunie vraagt om het vergunningenbeleid te optimaliseren, de bestaande administratieve complexiteit af te bouwen en deze bij nieuwe regels en plannen meteen te vermijden.
- ▶ Ook meer duidelijkheid is nodig, zoals over het tijdspad dat een concrete vergunning moet doorlopen. Goed overleg in elke fase van een bouwproject, ook ruim vooraf, is cruciaal. Zorg voor een vaste contactpersoon per dossier, van het vooroverleg tot bij de beoordeling van een omgevingsvergunningsaanvraag, en voor continuïteit mocht die persoon de dienst ruimtelijke ordening verlaten. Tijdens het bespreken en beoordelen van omgevingsvergunningen mogen de regels trouwens niet 'en cours de route' wijzigen.
- ▶ Bovenal is rechtszekerheid van belang. Juridische duidelijkheid, voor ondernemers en voor (ver)bouwers.
- ▶ Nieuwe, alternatieve woonvormen moeten voldoende kansen krijgen en vooral niet tegengewerkt worden.

Aanpassing Natuurherstelwet

De Natuurherstelwet verhoogt het risico op een vergunningenstop voor bouw- en infrastructuurprojecten. Bouwunie vraagt de regering om Europees te lobbyen voor een grondige herziening. Europa moet de natuurdoelstellingen bekijken in samenhang met alle andere energie- en klimaatambities van de Europese en lokale overheden. Het is absoluut nodig dat elke lidstaat zelf de afweging kan maken van de toe te passen maatregelen, in functie van de lokale situatie.

Aanpassing Appartementsrecht

De (energetische) renovatie van appartementsgebouwen is niet gemakkelijk. De wet op de mede-eigendom vereist in veel gevallen unanimiteit. Alle eigenaars moeten dus hun akkoord geven vooraleer een grote renovatie kan starten. Dit is een aparte uitdaging en vraagt een aanpassing van het appartementsrecht. Voor noodzakelijke energetische renovaties zou een gewone meerderheid moeten volstaan.

2.3

ANDERE BELANGRIJKE AANDACHTSPUNTEN

Informatie en sensibilisering

Het kwalitatief en energetisch opwaarderen van het woonpatrimonium vraagt inspanningen van iedereen. Informatie en sensibilisering blijven nodig. Met extra aandacht voor specifieke doelgroepen zoals oudere eigenaars die ontzorging en begeleiding nodig hebben. Hier zien we een rol voor architecten en aannemers die hiertoe de nodige expertise hebben.

Investerings in nutsvoorzieningen

De verdichting van de kernen en dus een groter aantal verbruikers op een kleinere oppervlakte, de elektrificatie van het wagenpark en de plaatsing van warmtepompen e.d. vragen een forse verhoging van de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk en van de afvoercapaciteit van rioleringen.

Voorkomen van overstromingen en wateroverlast

Door o.a. systematisch onderhoud van grachten en waterlopen, voorzien en onderhouden van dijken, bijkomende wachtbekkens en andere buffervoorzieningen. En dit vooraleer de overheid watergevoelige en overstroombare gebieden uitsluit van bebouwing. Laat toe om waterbestendige constructies te plaatsen waar dit mogelijk is.

CE-markering enkel voor leveringscontracten

De regelgeving mag niet van toepassing zijn op producten vervaardigd of aangepast in ateliers en op werven om ze nadien onmiddellijk te verwerken of installeren. De eenvoudige regel zou moeten zijn dat de bouwproductenrichtlijn alleen betrekking heeft op leveringscontracten (producten van fabrikanten, distributeurs en importeurs).

Langer geldig asbestattest

Het asbestattest van een woning is nu tien jaar geldig. Als de woning asbestveilig is en er dus geen asbest aanwezig is in de woning, dan moet dit attest onbeperkt geldig blijven.

Only once

Digitale systemen of loketten invoeren, met informatie over bouwmaterialen of bouwprojecten en voor vergunningsaanvragen allerhande, moet voortaan gebeuren volgens het 'only once principe'. Dat wil zeggen: één keer gegevens invoeren bij of aanleveren aan de overheid volstaat.

Eén centrale website voor stedenbouwkundige info

Maak alle stedenbouwkundige info digitaal beschikbaar op één centrale website en zorg ervoor dat deze info actueel blijft.

03

**NAAR MEER
GESCHIKTE
MENSEN IN DE
BOUWSECTOR**

De nood aan extra werkrachten is erg hoog in de bouwsector. We moeten vermijden dat investeringen voor onder meer de renovatieversnelling en de energie-transitie vastlopen door een gebrek aan gekwalificeerde mensen. Daarom moeten we zwaar inzetten op opleiding, activering en omscholing.

3.1

MEER MENSEN AAN DE SLAG IN DE BOUWSECTOR

Significante lastenverlaging en intrede-premie

Om de instroom in de sector te vergroten pleit Bouwunie voor een significante lastenverlaging voor bijkomende tewerkstelling van arbeiders die geen opleiding in de bouw hebben gevolgd. Het gaat dan over bijvoorbeeld werkzoekenden, inactieven of werknemers die vanuit een andere sector komen. Hierdoor verlaagt niet alleen de drempel om extra mensen aan te werven, het biedt de werkgevers ook de broodnodige extra ruimte om op de werkplek opleiding te voorzien.

Concreet vraagt Bouwunie een kmo-vriendelijke lastenverlaging, bedoeld voor bedrijven met 1 tot 20 werknemers, waarbij een RSZ-vrijstelling of een significante RSZ-vermindering van ten minste één jaar geldt voor iedere werknemer die je rechtstreeks aanwerft en opleidt op het terrein.

Daarmee samenhangend, en als stimulans voor in de eerste plaats inactieven en werklozen om aan de slag te gaan, pleit Bouwunie voor een intrede-premie voor wie als nieuweling in de bouw aan de slag gaat.

De overheid als belangrijke partner

De bouwsector heeft een aantal goed werkende campagnes lopen om meer mensen naar de bouw te krijgen en innovatieve aanwervingen mogelijk te maken, zoals de imagocampagne www.debouwkijktverder.be. Synergieën en versterkingen met andere acties, bijvoorbeeld van de Vlaamse overheid, zijn mogelijk en zelfs wenselijk.

Om maximaal te kunnen inzetten op opleiding, activering en omscholing zou het niet slecht zijn dat 'werk' en 'onderwijs' in handen komen van één minister.

3.2

ACTUELE OPLEIDINGEN VOOR HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE MEDEWERKERS

Levenslang leren is geen loos begrip in de bouwsector. De bouw besteedt veel aandacht aan opleiding, zowel aan werknemersopleidingen als aan opleidingen voor toekomstige medewerkers.

Om de opleidingen beter afgestemd te krijgen op de behoeften van de sector formuleert Bouwunie enkele verbeterpunten.

Voldoende praktijkervaring stimuleren

De bouwondernemers zijn vragende partij om jongeren en andere potentiële werknemers voldoende praktijkervaring te laten opdoen tijdens de opleiding via stages en werkplekleren. Het opdoen van werkplekervaring is echt belangrijk.

De sector heeft wel nood aan stimulansen voor het leren op de werkplek (via duaal leren, IBO of andere vormen) en aan administratieve ondersteuning voor bouwondernemers die een leerling in duaal leren of op de werkplek begeleiden.

Betaalbare opleidingen

Het betaalbaar houden van opleidingen is een belangrijk aandachtspunt. Sectorale opleidingen en het sectorale opleidingsfonds in de bouw hebben hun nut zeker bewezen. Ze investeren volop in het veelvuldig en continu opleiden van de bouwvakarbeiders. Vandaar dat voor alle opleidingen in het kader van VOV de tussenkomst van het sectorale opleidingsfonds mogelijk moet blijven.

Het recht op tussenkomst via de kmo-portefeuille werd beperkt door enkel opleidingen uit vooraf gedefinieerde categorieën te ondersteunen. Bouwunie vraagt stabiliteit en geen verdere afbouw of verstrenging van de voorwaarden.

Uitbreiding duaal leren

Bouwunie wil het duaal leren uitbreiden met richtingen die aansluiten op de marktvraag, en opwaarderen tot een gelijkwaardige onderwijsvorm om zo de medewerker van de toekomst klaar te stomen. Het is onbegrijpelijk dat vandaag duaal leren en het voltijds leerplan met stage naast elkaar blijven bestaan. Overschakelen naar een 100% duaal systeem maakt extra middelen vrij om te investeren in het bouwonderwijs.

Versnelde aanpassing leerplannen

De leerplannen in bouwtechnische opleidingen (ook die van het hoger onderwijs e.d.) moeten versneld worden aangepast, met een focus op moderne technieken zoals toepassingen op hernieuwbare energie, circulaire bouwtechnieken en digitalisering. Het onderwijs moet mee evolueren met de maatschappelijke veranderingen en noden en dus sneller inspelen op de actualiteit.

3.3 EEN MODERNE ARBEIDSWET

Bouwunie is al langer vragende partij om de arbeidswet soepeler en werkbaar te maken, rekening houdend met de huidige tijdsgeest. Afwijkingen, punctuele uitzonderingen, onvoorziene of uitzonderlijke situaties veroorzaken een zware administratieve last en bieden zelden de juiste oplossing voor werkgevers en werknemers. Een vereenvoudiging en modernisering van de arbeidswet is nodig.

Meer en flexibel werken zonder meerkost

Het sectoraal akkoord 2019-2020 bevat heel wat afspraken die tot hiertoe nog niet zijn uitgevoerd.

- Uitbreiding aantal fiscaal gunstige overuren

Werkgeverorganisaties en vakbonden bereikten een akkoord om het aantal fiscaal gunstige overuren op te trekken van 180 naar 220 uren. Voor deze overuren krijgt de werkgever een vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing. De werknemer krijgt een belastingvermindering waardoor die netto meer overhoudt. Het wordt tijd om het akkoord door te voeren.

- Vrije keuze voor recuperatie

Bouwunie vraagt ook de invoering van de vrije keuze voor recuperatie in systemen van nieuwe arbeidsregelingen (wet 17 maart 1987). In dit meerurenstelsel hebben de werknemers geen keuze en moeten ze de meer gepresteerde uren verplicht recupereren. Daarnaast moeten de in dat systeem van nieuwe arbeidsregelingen gepresteerde uren een eveneens fiscaal gunstige behandeling krijgen zoals die er nu al is voor KB213-uren.

Door deze maatregelen verhoogt de koopkracht van de werknemers die bereid zijn om meer te werken en kunnen werkgevers de opgelopen achterstand inhalen voor een aanvaardbare kostprijs.

- Combinatie overuren en deeltijdse arbeid

Bedrijven worden overstelpt met aanvragen voor tijdskrediet/thematisch verlof. Helaas is het voor deze personen niet mogelijk om gebruik te maken van de overurenstelsels die in de bouwsector van toepassing zijn.

In de praktijk zorgt dit voor problemen bij ploegen samengesteld uit werknemers van wie sommigen wel en andere niet in tijdskrediet zijn. Het is niet mogelijk om dan de werknemers in tijdskrediet vroeger van de werf te laten terugkeren om te vermijden dat zij bijkomende uren of overuren zouden presteren.

Mochten ze uitzonderlijk toch meeruren/overuren presteren dan zijn ze volgens de huidige reglementering verplicht deze te recupereren. Dit standpunt beantwoordt volgens Bouwunie niet langer aan de huidige tijdsgeschiedenis. Zowel werknemers als werkgevers zijn vragende partij om ook bij een thematisch verlof of tijdskrediet overuren te kunnen (laten) presteren, alsook deze te kunnen (laten) uitbetalen.

Samenwerken met freelancers mogelijk maken

De bouwbedrijven snakken naar een manier om soepeler te kunnen samenwerken. Met minder rompslomp en met minder strakke regeltjes. De freelancer past perfect in dit plaatje.

Vandaag bestaat schroom om voluit samen te werken met freelancers. Dat heeft te maken met de arbeidsrelatiewet. Die is te streng voor onderaanneming in de bouw. Freelancers dreigen erdoor weggezet te worden als schijnzelfstandigen. Terwijl het helemaal niet de bedoeling is om te frauderen of sociale regels te omzeilen. Niet door het bouwbedrijf-hoofdaannemer en niet door de zelfstandige-onderaanemer. Bouwunie vraagt dus om de wet op de schijnzelfstandigheid of arbeidsrelatiewet aan te passen.

Flexibeler gepensioneerden inschakelen

Bouwunie wenst dat het systeem van flexi-jobs in de bouw mogelijk gemaakt wordt voor gepensioneerden.

Fietsleasing mogelijk maken voor arbeiders

Via fietsleasing kunnen werkgevers hun werknemers aanmoedigen te kiezen voor de fiets op een fiscaal voordelige manier. Beiden ervaren dit als zeer positief. Alleen kunnen de arbeiderssectoren, zoals de bouw, hier nauwelijks gebruik van maken. Het is namelijk onmogelijk om een deel van een baremaloon om te zetten in een leasebudget. Bouwunie is dan ook vragende partij om fietsleasing mogelijk te maken voor arbeiders betaald op baremaloon.

Goedkopere uitzendarbeid

Uitzendarbeid is nuttig en nodig. Maar de kostprijs voor de ondernemingen die een beroep willen doen op een uitzendkracht is wel erg hoog. Té hoog voor kmo's die niet de onderhandelingskracht van grote ondernemingen hebben.

Bouwunie vraagt om een einde te maken aan de praktijk van afkoopsommen en wijst op de noodzaak aan transparante prijszetting.

Korte opzegtermijnen

De lange opzegtermijnen liggen zwaar in de bouw. Er gelden weliswaar sinds 2018 kortere opzegtermijnen voor nieuwe werknemers, met een anciënniteit tot 3 maanden. Maar de lange opzegtermijnen zijn economisch en financieel niet verantwoord voor kmo's in de bouw die per definitie altijd tijdelijke opdrachten krijgen.

Een afwijking op de lange opzegtermijnen moet wettelijk mogelijk gemaakt worden, rekening houdend met objectieve criteria.

04

**NAAR EEN
MODERNE,
DIGITALE EN
DUURZAME
ECONOMIE**

De klimaatverandering, de energietransitie, digitalisering, automatisering en industrialisatie, artificiële intelligentie, de transitie naar een circulaire economie, de schaarste aan grondstoffen en werkhanden, het toenemende belang van samenwerking en overleg, tussen bedrijven, tussen opdrachtgevers, architecten en aannemers, maar ook tussen bedrijfsleiding en medewerkers ... We beleven een economische omwenteling met tal van disrupties en uitdagingen.

Bouwunie wil de bouwondernemingen hiervoor zo goed mogelijk klaarstomen en hinderlijke obstakels uit de weg ruimen. Ook hier geldt: zorg voor eenvoudige regels die duidelijk zijn en geschreven op maat van de kmo, niet op die van grote ondernemingen

4.1

DIGITALISEREN MÉT MEERWAARDE

Digitalisering is het instrument bij uitstek voor bedrijven om de efficiëntie en de flexibiliteit op te drijven. Toch hinken veel bouwbedrijven achterop in het omarmen van deze nieuwe technologieën. Niet dat er geen belangstelling is, maar digitale oplossingen vragen een investering: in geld, tijd, eventueel gespecialiseerde medewerkers en opleiding. Belangrijke aandachtspunten in de digitalisering voor bouwkm'o's zijn de betaalbaarheid (kosten-baten) en de gebruiksvriendelijkheid.

Niet digitaliseren om te digitaliseren

Digitalisering moet eerst en vooral zinvol zijn. De voordelen zijn dat het sneller gaat, vaak nauwkeuriger en dat er minder mensen nodig zijn, wat niet slecht is met de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Maar we mogen niet digitaliseren om te digitaliseren. Als het gebeurt, moet het zijn omdat dit een meerwaarde heeft.

Op maat van de kleine ondernemingen

Systemen, regels, toepassingen... Ze kunnen en moeten ook op maat zijn van kleinere bedrijven.

(Financiële) ondersteuning

Digitalisering vraagt investeringen in mensen, hard- en software. Verder inzetten op instrumenten als de kmo-portefeuille en de kmo-groeisubsidie is dus noodzakelijk. Maak de toegang ertoe dus niet te strikt.

Nieuwe of aangepaste regelgeving

Op het vlak van aansprakelijkheid, eerbied voor de privacy, intellectueel eigendomsrecht en cyberveiligheid is nodig.

4.2 CIRCULAIR BOUWEN ALS GAMECHANGER

Circulair bouwen is bouwen met zoveel mogelijk hergebruikte of herbruikbare producten en materialen waarbij geen of een minimum aan restafval overblijft. Het sluit de kringloop van materialen en zorgt voor een economische, ecologische en sociale meerwaarde. Het lijkt in eerste instantie een eerder technische aangelegenheid. Maar het gaat verder dan dat en heeft een behoorlijke impact op onze manier van bouwen, wonen en leven.

Bij Bouwunie lopen verschillende drempelverlagende initiatieven om met circulaire bouwmethodes aan de slag te gaan. Zoals het project 'Actie Bouwbedrijven Circulair'. Hieruit komen enkele belangrijke aandachtspunten naar voren:

Geen bijkomende parkeerkosten in de stad voor bouw- en sloopafval

Inzetten op hergebruik, recyclage en gescheiden ophalen van bouw- en sloopafval. Dit kan alleen maar als er voldoende mogelijkheden zijn om de gescheiden ingezamelde stromen ook te recyclen, terug te gebruiken en/of te verwerken. Het moet dus mogelijk moet zijn om op de werf de nodige containers te plaatsen voor de verschillende te scheiden fracties. Ook middenin de stad. Dit vraagt een kader waarbij voertuigen, afvalcontainers, werfketen, en beleveringen van de werf in de stad mogelijk zijn zonder bijkomende parkeerkosten.

Sensibilisering

Ondersteun de omslag naar circulair en duurzaam bouwen met sensibiliseringscampagnes om de mensen, gezinnen, bedrijven en overheden bewust te maken van het waarom. En geef ondernemers de tijd om de omschakeling naar circulair bouwen te maken.

Sinds 1959 verdedigt Bouwunie de belangen van haar leden: zelfstandigen en kmo's in de bouwsector. Bouwunie zorgt ervoor dat zij hun eigenheid kunnen bewaren.

De bouwondernemers bepalen het beleid bij Bouwunie. Zij kunnen met hun vragen en verzuchtingen terecht op een makkelijk bereikbaar en flexibel werkend secretariaat dat zo kort mogelijk op de bal speelt. Daarvoor zorgen de korte hiërarchische lijnen in de organisatie en de snelle wisselwerking tussen de (bestuurs)leden.

Bouwunie werkte zich op tot het kenniscentrum bij uitstek voor Vlaamse bouwkmo's. Bouwunie heeft de kennis en de ervaring in huis om hen snel de juiste info te bezorgen. Op maat en duidelijk verwoord.

Bouwunie verstrekt gespecialiseerd advies, doet aan lobbying, legt accenten, verkondigt eigen standpunten en biedt een platform waar collega bouwkm's elkaar ontmoeten. Al deze kwaliteiten leidden er, samen met een democratische structuur en de samenwerking met UNIZO, toe dat Bouwunie is uitgegroeid tot een organisatie van ruim 8.000 leden.

Bouwunie wapent aangesloten bouwondernemingen zo goed mogelijk tegen de nieuwe uitdagingen in het economische landschap. Hierbij staan de eigenheid van bouwkm's, de strijd tegen de oneerlijke concurrentie, het streven naar betaalbaar bouwen en renoveren, het terugdringen van de overregulering en het klaarstomen voor een nieuwe, duurzamere en digitalere wereld voorop.

